

BERICHTEN VAN ROVER

Olinda, 23 maart 2017

Beste Amigos,

Een huidige courante uitdrukking in de dagelijkse omgang met vrienden en bekenden in Brazilië is dat je begint te zeggen “primeiramente, Fora Temer”, “op de eerste plaats, Weg met Temer!” In de zin van “laten we het daar om te beginnen over eens zijn”, daarna volgt het gesprek over wat dan ook. Daarom: ik begin deze nieuwsbrief ook kort en bondig met “Fora Temer”, zoals ik overigens de vorige brief beëindigd heb. Op 17 april aanstaande is het een jaar geleden dat in een schandalige zitting het Braziliaanse parlement een proces van impeachment tegen de verkozen president Dilma Rousseff heeft ingezet. Volledig onterecht en onwettig.

Ik heb het in de vorige nieuwsbrief uitgebreid uiteengezet. Een correcte vrouwelijke ambtenaar, die de hoogste post van het land bezette, is weggewerkt omdat zij degene was die zonder pardon de corruptie tegenwerkte. Dat wordt steeds duidelijker naarmate archieven en documenten van de operatie “Lava Jato” vrijkomen. Inmiddels wordt het land geregeerd door Temer Ali Baba en zijn veertig rovers.

De bedoeling van de coupe was niet enkel het wegmoffelen van corruptieschandalen waardoor politici hun eigen hachje wilden redden. Geopolitieke belangen spelen mee zoals de ontmanteling van de Mercosul en van de deelname van Brazilië in multilaterale verbanden zoals de BRICS-landen

(Brazilië, Rusland, India, China en Zuid Afrika). Het doel is om in Latijns Amerika een neoliberale politiek te installeren die gunstig is voor het internationale kapitaal.

Ik hoef het eigenlijk niet nogmaals te beschrijven. Alles verloopt zoals voorspeld en beschreven in de vorige nieuwsbrief: minimalisering van de sociale staat (openbare volksgezondheid, openbaar onderwijs, sociale bijstand, sociale woningbouw), maximalisering van de repressieve staat (leger, militaire politie, federale politie, openbaar ministerie, juridische instanties), privatisering van strategische sectoren (o.a. gas en olievelden, zoet waterbassins), verlies van sociale rechten,... Het lijkt wel of we teruggaan naar koloniale tijden.

Triest dit mee te maken. We worden weer “een derde wereld land” en het zal niet lang duren totdat Brazilië weer terug komt te staan op de hongerkaart van de Verenigde Naties.

Goed, maar we zitten niet bij de pakken neer.

SITIO OURO VERDE

In de vorige nieuwsbrief hebben we foto's laten zien van de ruimtes waarover we nu beschikken op de Sitio Ouro Verde. Twee perfect opgeknapt huisjes met een pátio in het midden met goede ruimtes om vormingswerk te doen.

Dat begint nu gestalte te krijgen.

VOETBAL

We werken vooral met jeugd uit de beide comunidades hier in de buurt. Op woensdagavond is er voetbal onder begeleiding van Jonas, hetgeen een succes is. Meer dan 40 jongens van 8 tot 20 jaar doen mee.

Ik zeg jongens, omdat er slechts één meisje meespeelt. Jonas heeft de groep per maat en leeftijd ingedeeld: Klein, midden en groot. Het voetbalterrein in de wijk is van een oud professional, die de arme jeugd in de buurt ook een warm hart toedraagt. Wij huren het veldje voor een redelijke prijs en Marinho (zo heet hij) zorgt voor extra's zoals b.v. een klein toernooi op de zaterdagochtend, waarbij hij een rijkelijk hapje organiseert voor de spelers met zowaar bekers en medailles.

Prijsuitreiking met rechts organisator Marinho

Met deze jeugd hebben we een enquête gehouden over wat zij het liefst zouden willen ondernemen in ons onlangs geïnaugureerd vormingscentrum op de Sitio Ouro Verde. Capoeira kwam er uit als eerste keuze. Verder "cinevideo", een filmclub. En muziek.

CAPOEIRA

Eind oktober zijn we met de capoeira begonnen. Dat is een combinatie van dans, vechtsport, muziek en kameraadschap. We hebben een geweldig goede instructeur gevonden: Caica. Een mooi figuur, wat je noemt een "educador" met het geduld van een olifant. Hij heeft lange ervaring in projecten die met straatkinderen werken.

Hij is geschiedenisleraar, heeft op openbare scholen gewerkt. Dus hij weet

Darlan, de jongste deelnemer

van wanten. Ik zit er vaak bij, bij de capoeiralessen en kijk ernaar en leer hoe je vormingswerk kunt doen met een stel moeilijk te disciplineren kinderen. Discipline in de zin van opvoeding, van aandacht

voor elkaar, kameraadschap zonder geweld.

De lijn van capoeira is "Capoeira Angola", een capoeira met langzame bewegingen, lijkt wel een ballet in vertraagde opname, en ook expliciete aandacht voor sociale kwesties. De les bestaat altijd uit drie delen: muziek, d.w.z., berimbau en percussie plus zang, daarna oefening van de bewegingen en tot slot altijd gesprek in de kring.

Het is een activiteit die veel eist van de kinderen omdat het inspeelt op de

gehad.

levenshouding. Het begon allemaal enthousiast met meer dan 20 deelnemers, nu doen zo'n 10 tot 15 jongeren tussen 8 en 18 jaar mee. Iedere dinsdagavond en op de zaterdagmorgen. We hebben erg leuke creatieve workshops

Zelf een berimbau maken, een typisch snaarinstrument die de capoeira zang en dans begeleidt en daarna een workshop om het instrument te verfraaien met eigen beschildering. Dat was natuurlijk geweldig voor de jongeren om een eigen, zelf gemaakt muziekinstrument naar huis te kunnen nemen.

Probleem waarop we stuiten is de censuur door mensen van de pinkstergemeentes, van het "protestantismo pentecostal". Die vinden alles wat naar Afrikaanse religie klinkt, de trommels van de capoeira, de muziek, dat zou "des duivels" zijn. Er zijn ouders die hun kinderen verbieden om mee te doen.

Een volgende keer zal ik wat meer schrijven over de invloed van het christelijk fundamentalisme in de huidige Braziliaanse maatschappij. Dat kan interessant zijn, omdat jullie wellicht parallellen zien met de invloed van het islamitisch fundamentalisme op het maatschappelijk leven.

CINEVIDEO

Sinds november zijn we ook gestart met de filmclub. Eliana die "cinefiel" is organiseert dat. Ook hier verschijnt vooral de jeugd. Op zaterdagavond van 19.00 tot 20.30 uur. Eerst twee keer per maand, maar we gaan het bij de laatste zaterdag van de maand houden. Met popcorn en verse sappen! Een feest. Het is niet makkelijk goede films te vinden zonder ondertiteling, want de meesten houden de vaart van die lectruur zeker niet bij.

Groot succes waren de films van Charlie Chaplin. Ongeveer honderd jaar oud, maar zo meesterlijk in zijn humorvolle kijk op vooral relaties tussen arm en rijk, dat het nog steeds super actueel is. Voor ons publiek zijn er veel herkenningpunten van hoe je in een vijandige wereld moet zien te overleven als je niks hebt. De kinderen lagen letterlijk dubbel van de lach, Eliana voorop trouwens.

SCHILDERLESSEN

In diezelfde maand heb ik een begin gemaakt met schilderlessen. Op de vrijdag overdag. Twee groepen. Dat is een succes geworden. Op het moment hebben we in totaal 23 leerlingen. De jongste is 28 jaar oud, de oudste is 79! Mensen uit wat we hier noemen de middenklasse, de "gegoede burgerij". Van beroep designer, architect, ingenieur,

psychiater, advocaat, fysiotherapeut, boekhouder, bibliothecaris, publicist, een aantal gepensioneerden, kortom mensen met een academische opleiding en belangstelling voor kunst en cultuur. Voor Eliana en mij betekent het een belangrijk basisinkomen vooral nu in tijden van economische recessie het moeilijk is schilderijen te verkopen.

De sfeer is uitstekend bij de lessen, vooral ook door de ontvangst die Eliana bereidt met de heerlijkste zelf gebakken cakes en taarten en sap van de vruchten van de sitio. Voor de deelnemers een wekelijks paradijselijk moment om in zo'n natuurlijke omgeving samen te zijn en te schilderen.

Wij hopen langzaam aan deze mensen uit een andere sociale klasse te betrekken bij de projecten van ons vormingscentrum, in de nabije toekomst "Nosa Eco Oca" geheten. Onze Braziliaanse maatschappij wordt beheerst door sociale apartheid. Arme mensen, volkswijken en favelas zijn geen uitnodiging tot solidariteit maar worden gevreesd. Daar moet je je voor afschermen. Is gevaarlijk. Arme, zwarte jeugd zou sowieso crimineel zijn. Dit soort vooroordelen hopen we te doorbreken. Het is al heel wat dat op de vrijdag een stoet van dure

auto's zich in ons straatje waagt richting sitio!

Er is aldus een begin gemaakt, Maar we hebben nog niet de volwassenen uit de nabije comunidades bereikt. Ook nog niet de ouders van de kinderen die meedoen. Slechts zeer sporadisch verschijnt er een vader of moeder om te zien wat hun kind hier uitvoert.

Nu de winter met regenval in aantocht is, willen we gaan werken aan het planten van organische groenten, maïs, bonen en mandiok op het terrein aan de overkant van de sitio. Veel werk want de natuur is daar een beetje een wildernis. Daar moet ook de Eco Oca verschijnen. Onze hut. Ik hoop tegen het einde van dit jaar te kunnen schrijven dat die er staat!

HET GEHANDICAPTENPROJECT IN MANGUEIRA

Lora, Lídia en Mariangela is het trio dat dit project leidt. Lídia zorgt voor het gebouwtje, Mariangela staat voor de creatieve activiteiten en Lora coördineert de boel. Alle drie de dames beginnen op leeftijd te raken. Gezondheidsproblemen doen zich voor: hoge bloeddruk, spataders, hartklachten... Lora is goed hersteld van een open hartoperatie. Mariangela maakt het ook iets beter met de problemen aan haar benen. Lídia wordt over een week oma. Met goede moed blijft men zich inzetten voor de gehandicapten in de wijk.

In het gebouwtje organiseert men maandelijks een bazaar van de spullen die tijdens de creatieve workshops geproduceerd worden. Wekelijks worden mensen thuis bezocht. Bekeken wordt welke rechten deze mensen hebben en hoe die verwezenlijkt kunnen worden. Maatschappelijk werk van samen achter een kaart voor vrij openbaar vervoer gaan. Of bij een filantropische instelling een rolstoel zien te verkrijgen. Of bij een arts die keuringen doet voor het ziekenfonds een verklaring voor een uitkering te verkrijgen. En ga maar door. Mensen met een handicap zijn veelal analfabeet en niet mobiel. Komen hun huis of wijk niet uit. De openbare ruimte is

absoluut niet ingespeeld op toegankelijkheid voor iedereen. Vandaar dat deze inzet zo noodzakelijk is.

HET GROTE HUIS

Het Grote Huis is een project dat al enige tijd in financieel opzicht zelfstandig is. Als “Amigos do Brasil” hebben we daar geen financiële verantwoordelijkheid meer voor, maar het blijft een project behartigd door de locale partner van de Amigos, de Serviço de Promoção Social.

Het Grote Huis is een referentiepunt geworden voor allerlei sociale bewegingen die actief zijn in de grootstad Recife. Een broedplaats van verzet, politieke vorming en alternatieve leefwijzen.

Bijeenkomst van de MTST, een beweging van dakloze arbeiders

De ruimtes van het Grote Huis worden gebruikt voor vergaderingen, lezingen, assemblées, markten, shows, feesten, workshops, alternatieve crèche in de vakantieperiode, biodans, capoeira, veganische keuken, etc.

Bijeenkomst van de PSOL

Een aantal zalen zijn in blijvend gebruik door de PSOL (politieke partij voor vrijheid en democratie), het “Coletivo Antiproibicionista” (een beweging die de kwestie van de drugs behandelt en de drugsoorlog tegen de arme negerbevolking), de “Movimento dos Trabalhadores Sem teto” (beweging van dakloze arbeiders), de carnavalsgroep “Empatando a Sua Vista” (een carnavalsgroep die de projectontwikkelaars op de hekel neemt) en een kleine uitgeverij “Ferramenta Sinistra”.

In een volgende brief zal ik uitgebreider verslag doen van het Grote Huis, dat een belangrijke rol speelt in Recife vooral in de huidige conjunctuur van een onwettige regering, van afbraak van sociale rechten en van gewelddadige repressie van de sociale bewegingen.

Schilderende kinderen tijdens de vakantie crèche

In de brief van maart 2016, een jaar geleden, heb ik alarmerend geschreven over de dengue, zica e chikungunya-epidemie in Pernambuco en Brazilië en over de vele gevallen van microcefalie. Internationaal was er aandacht voor die kwesties vanwege de Olympische Spelen die er aankwamen. De landelijke pers moest er daarom ook iets over zeggen. Nu lees of hoor je daar simpelweg niets meer over. Alsof deze problemen de wereld uit zijn.

De media zijn niet gedemocratiseerd. Een oligopolie van een vijftal families beheerst voor bijna 80 % de media in Brazilië.

donateurs, dat weten ze al heeeel lang. Want al een half uur voordat we opengaan groeit er een rij voor de voordeur. 'Oude' gedienden, maar ook nieuwe belangstellenden, die vooral niets willen missen en verzekerd willen zijn van iets moois om mee naar huis te nemen.

Bloemstuk, kerstkrans, Braziliaans beeldje, heerlijk gebak, prachtig borduurwerk, mooie dienbladen. Verzin het maar, de vrijwilligers van Amigos do Brasil zijn van alle (kerst)markten thuis.

Zodra de deur eindelijk opengaat raast een ongeduldige, nieuwsgierige storm langs gastvrouw Agnes, door de lange gang, het bordes af (waar ik weer trappendienst heb), en verdwijnt in de stalletjes. Een hele tijd is het redelijk rustig. De ogen glijden over de rijk gevulde tafels, de bomvolle rekken tegen de muur.

Het is even dringen, zoveel mensen in zo'n kleine ruimte. Maar ieder krijgt uiteindelijk de tijd en de ruimte om te bemachtigen wat men graag wil. Na een half uur wordt het buiten wat drukker. Bezoekers gaan naar de kassa in de tent in de tuin, mensen raken aan de praat. Het voelt gewoon gelijk wat warmer aan. Niet

in de laatste plaats door de flakkerende vuurkorf die door Theo trouw wordt opgerakeld.

Uiteindelijk vindt elk zijn weg naar de keuken en de huiskamer die dienst doen als een huiselijke lunchroom. Er wordt gezorgd voor heerlijk gebak met een stevige kop koffie of geurende thee. Het blijft er nog lang gezellig en iedereen is dik tevreden. De bezoekers van onze Kerstverkoop, maar zeker ook de vrijwilligers van Amigos do Brasil.

De vele belangeloze uren die ze gestoken hebben in al die mooie creaties worden beloond. En tenslotte, zeker niet onbelangrijk, die paar uren op deze bijzondere dag staan garant voor een mooie opbrengst waar weer veel goed werk mee kan worden verricht door Rover en Eliana in Brazilië.

